

Financiële consequenties externe inhuur:

Kostensoort: Externe inhuur
Bedrag: €

Financiële consequenties opdracht/uitbesteding:

Kostensoort: Uitbesteding
Bedrag: €

Gedeputeerde
belast met
behandeling: mevr. Drs. A. Pijpelink - Stikstof

Vergadering PS: 7 oktober 2022
Nr: 201698
Agenda nr:
Vergadering GS: 1 oktober 2022
Nr: 183319

Onderwerp: Richtingen notitie opgave Landelijk Gebied en Stikstof - Gedeputeerde Staten

Aan de Provinciale Staten van Zeeland

Samenvatting:

In mei 2020 stelden Provinciale Staten de strategische aanpak stikstof vast. Vervolgens hebben Provinciale Staten stikstof als strategische opgave benoemd, waarmee de strategische aanpak als kaderstellende/richtinggevende notitie is gekenmerkt. Begin 2022 verscheen het coalitieakkoord van het rijk, waarin de doelen uit de Wet stikstofreductie en Natuurverbetering werden aangescherpt. Op 10 juni 2022 heeft de minister van Natuur en Stikstof de startnotitie Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) vastgesteld. Hiermee wordt de stikstofaanpak verbreed, door de urgente opgaven in het landelijk gebied intergaal aan te pakken. Daarmee is ook het moment aangeproken om de Zeeuwse Strategische Aanpak stikstof te herzien. Voorgesteld wordt daarom om Provinciale Staten opnieuw in de gelegenheid te stellen om richting te geven aan de opgave en de opgave Stikstof te hernoemen naar opgave Landelijk Gebied en Stikstof. Op basis daarvan zal dan de Strategische Aanpak Stikstof, die Provinciale Staten in 2020 hebben vastgesteld, worden geactualiseerd.

Wat willen we bereiken?

De door minister Van der Wal van Natuur en Stikstof vastgestelde startnotitie NPLG beoogt de stikstofopgave te koppelen aan andere urgente opgaven in het landelijk gebied. Genoemd worden de Kader Richtlijn Water, Klimaatopgave en Biodiversiteit. Op grond van de Wet Stikstofreductie en Natuurverbetering (WSN) moeten provincies in juli 2023 een gebiedsplan aan de minister aanbieden. Het NPLG verwacht dat dit gebiedsplan verbreed wordt met de genoemde opgaven en verwoord worden in een gebiedsprogramma in juli 2023. Het college van Gedeputeerde Staten hebben in haar reactie daarop, verwoord in de brief aan PS van 15 juni 2022 aangegeven dat ze deze aanpak onderschrijven, en daarbij kansen ziet om Zeeuwse opgaven hiervan onderdeel te laten worden.

Via een proces met alle maatschappelijk betrokkenen organisaties willen wij een gedragen gebiedsprogramma opstellen. Om de urgente opgaven in het Zeeuwse landelijk gebied daarin een plek te geven, is het noodzakelijk de aanpak uit de strategische aanpak stikstof te heroverwegen.

Het Zeeuwse Verhaal:

De landelijke aanpak stikstof was en is nog altijd gestoeld op landbouw maatregelen. In de door Provinciale Staten vastgesteld Strategische aanpak stikstof, is al aangegeven dat landbouw als bron van stikstof in Zeeland relatief beperkt is. Met name het buitenland, maar ook scheepvaart en industrie zijn belangrijke bronnen in Zeeland. Deze bronnen zijn voor de provincie moeilijk te beïnvloeden. Hoewel dit gegeven de provincie niet ontslaat van haar verplichting ook te kijken naar beïnvloedbare bronnen is er meer nodig. Een stevige buitenlandstrategie, duidelijkheid over de meetcorrectie (ammoniak van zee) en daadwerkelijke aanpak door het rijk van ook andere bronnen zoals scheepvaart of industrie.

De beperkte herkomst van ammoniak uit veehouderijen maakt dat het van belang is om als gezamenlijke Zeeuwse partijen met oplossingen te komen die bijdragen aan het oplossen van de stikstofopgave. Hierbij kan gedacht worden aan het verbeteren van de zoet water beschikbaarheid (deltaplan zoet water) waardoor er mogelijkheden bestaan minder

meststoffen te gebruiken. Ook kan gedacht worden aan de ontwikkeling van een zandmotor voor de kust, waardoor zowel kustverdediging (klimaatadaptatie) als recreatie als natuur worden gediend. Het laten verstuiven van dit zand in de duinen zorgt voor dynamiek, en daarmee voor robuustheid.

Dergelijke ideeën, naast de maatregelen in de landbouwsector, vormen het Zeeuwse verhaal. Een verhaal wat goed past in het NPLG, maar waar wel een verbreding van de opgave stikstof voor noodzakelijk is. Een verhaal ook waarbij samenwerking met Zeeuwse partijen maar zeker ook het rijk, noodzakelijk is. Maar bovenal een verhaal waarbij kansen worden benut die het NPLG biedt.

Strategische aanpak Stikstof 2020

In de strategische aanpak stikstof, door Provinciale Staten vastgesteld in 2020 is vastgesteld dat in Zeeland de stikstof opgave via 3 pijlers wordt aangepakt, namelijk door (1) monitoring, informatie en communicatie; (2) het realiseren van een dalende lijn van stikstofdepositie en (3) het realiseren van een robuuste Zeeuwse natuur. In de strategische aanpak stikstof is vervolgens aangegeven dat we dit doen via gebiedsgerichte aanpak voor de gebieden die een grote overbelasting van stikstof kennen, en een meer brongerichte aanpak voor de gebieden die op slechts enkele hectares een overbelasting kennen. Daarnaast is via een aantal acties aangegeven hoe invulling wordt gegeven aan de pijlers.

De destijds vastgestelde doelen zijn:

- Korte termijn (2020-2022) stikstofruimte genereren en systeem ontwikkelen waarmee vergunningen kunnen worden verleend voor nationale en regionale projecten, passend bij Zeeland.
- Lange termijn (2020-2050): realiseren van een goede ecologische toestand van onze natuur, toewerken naar een goede staat van instandhouding van de N2000 gebieden in 2050.

Dit doen we via een middellange termijn (2020-2030) en formulering van tussendoelen. De gebiedsgerichte aanpak zal meerdere jaren vergen en bijdragen aan meerdere doelen:

- Het bereiken van een significante daling van de stikstofdepositie, om de kwaliteit van stikstofgevoelige N2000-gebieden te versterken
- Het verlagen van de stikstofdepositie om ontwikkelruimte te creëren
- Verbinden aan integrale gebiedsontwikkeling / versterken of bevorderen transities

Nog altijd passen deze doelen binnen de landelijke ontwikkelingen en de wetgeving. Wel zijn de doelen in de Wet Stikstofreductie en Natuurverbetering verder uitgewerkt. Ook is in deze wet opgenomen dat provincies op 1 juli 2023 een gebiedsplan opleveren waarin per stikstofgevoelig Natura2000 gebied een analyse wordt gegeven van de mate van belasting, de herkomst van stikstof en mogelijke oplossingen.

In het begin 2022 verschenen coalitieakkoord van het rijk zijn de doelen aangescherpt. In plaats van 2035 (uit de wet) is 2030 als jaar aangehouden om doelen te bereiken.

Ook is op 10 juni de startnotitie NPLG verschenen. Hierin zijn de doelen voor stikstof verder uitgewerkt in ruimtelijke verdelingen en opgaven. Ook is hierin aangegeven dat stikstof in samenhang met andere opgaven in het landelijk gebied moet worden aangepakt, en dat deze aanpak in een gebiedsprogramma door provincies moet worden verwerkt.

De WSN nog altijd leidend, wat betekent dat provincie Zeeland ernaar streeft om in 2035 de doelen uit de WSN te hebben behaald. De aanpak daarvoor legt provincie Zeeland vast in een gebiedsplan, wat op 1 juli 2023 zal worden vastgesteld.

Bij deze uitwerking in het gebiedsplan neemt provincie Zeeland het gedachtegoed van het NPLG over. Dat betekent dat provincie Zeeland stikstof in samenhang met andere opgaven in het landelijk gebied oppakt.

De in 2020 door u vastgestelde strategische aanpak stikstof zal daarom geactualiseerd worden. Het in samenhang oppakken van urgente opgaven in het landelijk gebied is in lijn met de destijds gestelde doelen, maar komt steeds nadrukkelijker naar voren. Ook is het stikstofdoel duidelijker geworden. Hoewel het kaartbeeld voor ons niet leidend is in de gebiedsprocessen, hebben we als provincies gezamenlijk de opdracht de doelen uit de wet te behalen, wat uitgewerkt is in richtinggevende doelstellingen in het NPLG. Voor Zeeland volgt

daaruit een richtinggevend doel van 631 ton ammoniak emissie reductie. We nemen dat nu als richting, maar zullen gaandeweg onderbouwen wat wel en niet mogelijk is in Zeeland, gerelateerd aan de doelen zoals we ze eerder hebben geformuleerd voor Zeeland. Om te beginnen stellen we voor om de scope van de opgave stikstof te verbreden. Nog altijd zijn de duingebieden het meest nadrukkelijk in beeld om de stikstofdepositie te verlagen. Maar het verbinden van opgaven aan elkaar, zoals het NPLG vraagt, biedt kansen voor Zeeland om de typisch Zeeuwse opgaven een plek te geven en te verwerken in het gebiedsprogramma.

Wij willen daarom de eerder vastgestelde doelen verder concretiseren en aanvullen:

- Om tot oplossingen te komen die de richtinggevende doelen binnen bereik te brengen verbreden we de gebiedsgerichte aanpak.
 - o Voor de meest overbelaste gebieden (Manteling van Walcheren en Kop van Schouwen) bouwen we voort op het gestarte gebiedsproces. En gaan we gericht aan de slag met bedrijven die willen en kunnen reduceren.
 - o Voor overig Zeeland gaan wij in gesprek met alle betrokkenen om de opgaven in het landelijk gebied te koppelen aan de stikstofopgave. Hierbij willen wij kansen benutten. Dit met het doel stikstof emissie te verlagen, en dit hand in hand te laten gaan met oplossingen voor andere Zeeuwse opgaven. Hierbij denken wij concreet aan het deltaplan zoet water, klimaatadaptatie of het mobiliteitsplan.
- In de bijlage bij de startnotitie NPLG is voor Zeeland een richtinggevend doel van 631 ton emissie reductie ammoniak opgenomen. Alle provincies samen hebben een opgave van ruim 39.000 ton emissie reductie. Wij streven ernaar zoveel mogelijk stikstof emissie te reduceren en spannen ons maximaal in om samen met andere provincies bij te dragen wat in de Zeeuwse context mogelijk is. Hierbij hanteren wij wel de randvoorwaarden die wij ook eerder aan het rijk kenbaar hebben gemaakt:
 - o Voor een aantal N2000 gebieden in Zeeland is het halen van de omgevingswaarde mogelijk. Echter, ook met het maximaal inzetten op het halen van de richtinggevende doelen, wordt de omgevingswaarde voor de duingebieden niet gehaald.
 - o Alle sectoren dragen bij. Waarbij met name het rijk verantwoordelijk is voor afspraken met het buitenland, industrie en scheepvaart. Inzet hierop, samen met een goede oplossing voor de meetcorrectie, is nodig om de WSN doelen te halen.

We willen ons daarom niet bindend vastleggen aan deze richtinggevende doelstelling voor Zeeland, maar streven naar een zo groot mogelijke emissie reductie samen met alle sectoren. We zijn wij ons bewust van een gezamenlijke opgave voor de provincies en onze rol daarin.

- Wij verwerken dit in het gebiedsplan dat wij op 1 juli 2023 op moeten leveren. Dit gebiedsplan zal minimaal voldoen aan de wet stikstofreductie en natuurverbetering. Dit betekent dat het aan de stikstof vereisten zal voldoen. Wij streven er echter naar om zoveel mogelijk kansen te benutten en daarmee middelen uit het transitiefonds te benutten voor de Zeeuwse opgaven in het landelijk gebied. De gedachten van het NPLG zullen wij daarom zoveel mogelijk in dit gebiedsplan laten terug keren.

Waarom kunnen we zien of alles bereikt is?

In juli 2023 moeten GS een gebiedsprogramma aan de minister van Natuur en Stikstof aanbieden. De start daarvoor is door GS vastgesteld op 19 juli 2022 in het startdocument voor het gebiedsproces Natuur en Stikstof.

In het proces naar het gebiedsprogramma toe zijn mijlpalen ingebouwd. Belangrijk moment is het bespreken van een eerste concept met het rijk begin 2023. Het gebiedsprogramma wordt opgesteld in samenspraak met relevante maatschappelijke partners. Gestart is met het spreken met gemeenten, waarbij tevens het doel is om per gebied in Zeeland met organisaties en ondernemers in gesprek te komen om tot oplossingen te komen die emissies reduceren, en bij voorkeur andere doelen helpen.

Het proces en het vaststellen van het gebiedsprogramma, waarin zowel de stikstof opgave als andere doelen in het landelijk gebied zijn opgenomen, zijn de mijlpalen waaraan gezien kan worden of de doelen bereikt worden.

Belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de eerder door PS vastgestelde aanpak stikstof, is dat de scope verbreed wordt. Niet alleen stikstof is bepalend in de aanpak, maar de

samenhang met andere doelen in het landelijk gebied. De opgave stikstof zal daarom verbreed worden naar de opgave Landelijk Gebied en Stikstof. Dit betekent ook dat dit zichtbaar moet worden in de aanpak. De meest overbelaste N2000 gebieden, de duinen, zullen nog steeds het meest intensief worden aangepakt via gebiedsprocessen. Om echter ook de andere opgaven in het landelijk gebied integraal mee te nemen en kansen te benutten op het vlak van klimaatadaptatie, deltaplan zoet water e.a., is een verbreding noodzakelijk.

Dit Zeeuwse verhaal, waarbij niet alleen de veehouderij sector wordt beschouwd als opgave en bron van stikstof, maar juist andere bronnen en opgaven worden meegenomen, past in het NPLG en zal daarom in het gebiedsplan van juli 2023 moeten landen.

Wat doen we daarvoor?

Om te komen tot een gebiedsprogramma zal vastgehouden worden aan de uitgangspunten van de strategische aanpak stikstof Zeeland. Binnen deze aanpak zullen echter de acties bijgesteld worden.

Belangrijkste gewijzigde actie is het verbreden van het gebiedsproces en het inbrengen van meerdere Zeeuwse opgaven. Het proces met maatschappelijke partners en met ondernemers is daarvoor belangrijk. Daarnaast zal er een loket worden ingesteld, waarbij oplossingen en ideeën ingebracht kunnen worden, maar waar mensen ook vragen kunnen stellen over hun situatie.

Wat zijn de klimaateffecten?

Het terugbrengen van de stikstof depositie en versterken van de biodiversiteit heeft positieve effecten op klimaat. Met name ook wanneer deze gekoppeld worden aan de andere opgaven in het landelijk gebied, waardoor mogelijk ook droogte, zoet water beschikbaarheid, waterkwaliteit, mobiliteit of kustverdedigings vraagstukken worden aangepakt.

Wat mag het kosten?

In de najaarsnota worden voor de aanpak landelijk gebied en stikstof middelen gevraagd. Deze 1,1 miljoen euro is bedoeld als voorfinanciering van de kosten voor capaciteit. Het rijk is gevraagd om voor elke provincie 1,2 miljoen euro beschikbaar te stellen per jaar om provincies in staat te stellen een gebiedsprogramma op te stellen. Voor het proces zelf zijn in de begroting al middelen gereserveerd.

Financiële consequenties externe inhuur: geraamd op Externe inhuur (kostensoort)

Niet van toepassing

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig bijgevoegd ontwerp-besluit.

Gedeputeerde staten,

Drs. J.M.M. Polman, voorzitter

A.W. Smit, secretaris

Onderwerp:

Richtingen notitie opgave Landelijk Gebied en Stikstof - Gedeputeerde Staten

Ontwerpbesluit

De staten der provincie Zeeland,
gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van 1 oktober 2022, nr.183319;

besluiten:

- De opgave Stikstof te verbreden tot de opgave Landelijk Gebied en Stikstof
- De strategische Aanpak Stikstof te actualiseren aan het volgende nieuwe kader:
 - Het gebiedsproces rond de meest overbelaste gebieden voort te zetten en de gebiedsgerichte aanpak in overig Zeeland te verbreden door de stikstofopgave te koppelen aan de kansen en opgaven in het landelijk gebied.
 - Als provincie, binnen de mogelijkheden van de Zeeuwse context, te streven naar zoveel mogelijk reductie van stikstofemissie en ons maximaal in te spannen om zoveel mogelijk bij te dragen aan het richtinggevende doel. Hierbij zijn wij ons bewust van onze rol in de gezamenlijke opgave voor de provincies. De volgende randvoorwaarden blijven hierbij leidend:
 - Voor een aantal Natura 2000 gebieden in Zeeland is het halen van de omgevingswaarde mogelijk. Echter, ook met het maximaal inzetten op het halen van de richtinggevende doelen, wordt de omgevingswaarde voor de duingebieden niet gehaald.
 - Alle sectoren dragen bij. Waarbij het rijk een belangrijke verantwoordelijkheid heeft.
 - Bovenstaande te verwerken in het Gebiedsprogramma dat 1 juli 2023 opgeleverd moet worden. En ernaar te streven zoveel mogelijk kansen te benutten en daarmee middelen uit het transitiefonds te benutten voor de Zeeuwse opgaven in het landelijk gebied.